

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรในโครงการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรในโครงการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1) โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร มี 47 โรงเรียน
- (2) โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ของฝ่ายการศึกษาและบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร ที่ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครมี 380 โรงเรียน
- (3) โรงเรียนราษฎร์ที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร มี 364 โรงเรียน

เนื่องจากโรงเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยมีเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท โดยแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

- (1) โรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 47 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวม 16 เขต ในแต่ละเขตผู้วิจัยจับฉลากชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรขึ้นมาร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของตัวอย่างประชากรรวม 24 โรงเรียน
- (2) โรงเรียนประถมศึกษาของฝ่ายการศึกษาและบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 380 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ 23 เขต ในแต่ละเขตผู้วิจัยจับฉลากชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรขึ้นมาร้อยละ 10 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต ได้โรงเรียนที่เป็น

ตัวแทนของตัวอย่างประชากรรวม 38 โรงเรียน

(3) โรงเรียนราษฎร์ที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 364 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตต่าง ๆ 23 เขต ในแต่ละเขตผู้วิจัยจับฉลากชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรขึ้นมาร้อยละ 10 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต ได้โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของตัวอย่างประชากรรวม 36 โรงเรียน

รวมโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย 98 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 2 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 สํารวจสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปมีระดับของโรงเรียนที่จัดสอนจำนวนครูนักเรียน ห้องเรียนและขนาดพื้นที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 2 สํารวจสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางจิตใจ

หลังจากผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยนำไปให้อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่เป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 แห่ง แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปยังครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยทางไปรษณีย์ พร้อมกับดวงตราไปรษณียากร และที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อสะดวกเมื่อครูใหญ่จะจัดส่งแบบสอบถามกลับคืน

การส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ หรือ อาจารย์ใหญ่นั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจาก

ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จากผู้รักษาการในตำแหน่งรองปลัดกรุงเทพมหานคร (ฝ่ายการศึกษา) และจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ออกจดหมายราชการ ตามหนังสือที่ ศษ.0806/19235 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2516 หนังสือที่ ศษ.1002/21072 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2516 และหนังสือที่ กท.ม.0400/14947 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2516 ตามลำดับ (ภาพผนวกรวมหน้า 78-80) ขอความร่วมมือไปยังครูใหญ่และอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของแต่ละแห่งแล้วให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 15 กันยายน 2516 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถามบางฉบับที่ยังไม่ได้คืน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปใหม่พร้อมกับขอความร่วมมือไปยังครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ภายในวันที่ 10 ตุลาคม ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งหมด 91 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.86 จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 98 ฉบับ

- (1) โรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษาส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 24 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
- (2) โรงเรียนประถมศึกษาของฝ่ายการศึกษาและบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 38 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 35 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 92.10
- (3) โรงเรียนราษฎร์ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 36 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะได้นำไปคำนวณหาค่าร้อยละซึ่งรวบรวมเป็นรูปตารางต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแปลข้อมูลต่อไป